

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben hához
 (ordva.)
 Egész évre 10 frt. Fel évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 6-hasábos peltisor egyszeri hirdetésnél 12,
 kétszeresnél 10, háromszorosnál 8 kr.
 A nyilvántartás díja 50 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadhatók a ki-
 adóhivatalon kívül egyóráig **Hannem-
 stein és Vogler** hirdetésfelvételi
 hivatalában Budapest: Torontya-utca
 3. sz. I. em. Bece: Wallfischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, kalap-u. 15. sz. I. em.
 A lap szellemi részét illető minden kéz-
 lemez a szerkesztőséghez tartozik. —
 Bermentellen levelek csak lemeztől e-
 zektől fogadhatók el. — Kéziratok nem
 adódnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (Ker-
 tész József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közleme-
 nyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
 kiadás körüli panaszok) intérendők.

A helyzetről.

Budapest, március 11.

Minél inkább közeleg a krízis lebonyolításá-
 nak természetes határideje, annál confususabbak
 a hírek, melyekkel egyik-másik igyekszik a le-
 vegőt rontani, de annál a konfusosabbak a hírlap-
 pok is, melyeknek talán hivatásuk inkább az
 lenne, hogy a helyzetet lehetőleg tisztázzák s a
 közönséget mistifikálni ne engedjék, mintsem,
 hogy maguk mistifikáljanak.

Bocsásson meg nekünk t. laptársunk a „Hon”,
 ha e tárgyról szólván, mindenekelőtt és kiváltké-
 pen vele kell foglalkoznunk.

Mai reggeli lapjában, közvetlenül a vezér-
 cikkek után ezeket olvassuk:

Tisza Kálmán ma délelőtt ő fölsége által
 kihallgatáson fogadtatott, mely alkalommal a
 meghívott képviselő ő fölsége kívánására előadta
 a helyzetet, mely szerint a Deák-párt, jelenlegi
 ziláltsága miatt erős többségre támaszkodó kor-
 mányt alkotni képtelen. Egy erős kormány csak
 úgy alakulhat, ha az a birtokos és művelt osztály
 s különösen a magyar elem által támogatatik.
 Épen ezen osztályok azonban és az elem azon
 hitben vannak, hogy országos bajaink főoka a
 közjogi kérdésnek hibás elintézése. Ezen osztály
 és elem az épen, mely a rendnek legnagyobb bará-
 tója s azt, a mivel elégedetlen, csupán alkotmány-
 nos uton ohajtja megváltoztatni. Ezért szükség-
 ges, hogy azon kormány, mely erre akar támasz-
 kodni, első belépésekor nyíltan kimondja, hogy a
 közjogi kiegyezést illető kérdésekben annak ide-
 jén szélszerűbb megoldást irányzó törvényjavas-
 latok előterjesztését köteleességének ismerendi.
 Amit, ha elmulasztana, országszerte átengedné a
 tért épen ezen osztályoknál és elemnél a szélső-
 ségek izgalmainak, ami az állam hitelét a kül-
 föld előtt is tetemesen csökkentené; — míg an-
 nak tudalma, hogy fön van hagyva a tér alkot-
 mányos uton igazíthatni a hibás intézményeken,
 a kedélyeknek nyugalmat s a kormánynak erőt
 kölcsönözne.

Ezután ő fölsége maga áttért a bankkér-
 désre, kijelentve, hogy ezt sohasem tartotta politi-
 kai kérdésnek s ez ügyben a magyar törvényho-
 zás belátása szerint intézkedhetik, csupán nem-
 zeti gazdasági szempontokat tartva irányadónak;
 s ha kell, külön nemzeti bankot állíthat föl.

A hadsereg kérdése mellőztetett.

Ezután kegyelmesen elbocsátá ő fölsége a
 meghívott képviselőt, ki bocsánatot kért őszinte
 véleményének nyílt kimondásáért; melyre ő föl-
 sége megelégedését fejezte ki ez őszinte nyilatko-
 zás fölött.

A „Hon” nem barátja a koalíció eszméjének,
 ezt tudja mindenki, hiszen Jókai Mór maga
 nyíltan kimondta, hogy lapja még egy esetleges
 koalíciós kormánnyal szemben is a mérsékelt
 ellenzék közönsége fog maradni, (Igaz
 ugyan, hogy ezen eshetőség bekövetkeztével, a
 jelzett pronuntiamiento után mindenki tudta hol
 kell majd keresnie a mérsékelt ellenzék
 organumát, de arról senki se volt tisztában,
 hogy a képviselőházban Jókai Mór személyén ki-
 vül hol találja meg azt a mérsékelt ellen-
 zék et, melynek közegeit a „Hon” ajánlkozott.)

Ismerve tehát a „Hon” által a koalíció esz-
 méje ellen elfoglalt elvi álláspontot, természet-
 esen mindenkit meglepett az idézett közlemény.
 E meglepetés annál általánosabb és hozzá tehet-
 jük annál igazoltabb volt, mivel az „Ellenör”
 mindezekről egyetlen szót sem írt. Hogyan?
 Tisza Kálmán a tapintatos és ott, ahol kell, any-
 nyira óvatos államférfi, most néhány órával a
 válság eldőlése előtt, nem talált volna sietőbb és
 szélszerűbb teendőt, mint, Budáról hazaérkezvén
 amugy „melegében” közölni a „Hon” szerkesz-
 tőjével, vagy valamely munkatársával azokat
 miket magán kihallgatáson ő fölségével
 beszélt és miknek plane hírlapokba kerül-

het ő közlését nemcsak az államférfi tapintat de
 az egyszerű discretio kötelezettségérzete is tiltja?
 Hogy Tisza Kálmánnak nem ambíciója és nem
 szokása revievereknek tárca ezikk — vagy
 entrefilet tárgyalni, azt mindenki tudja,
 ki őt személyesen ismeri, de épen, mert nincs a
 „Hon”-nak minden olvasója ezen helyzetben két-
 szeres kötelessége lett volna tisztelt laptársunk-
 nak ily fontos dologban csakis a leghitelesebb
 információk alapján irni tudósítást e kényes dol-
 gáról, ha csak nem volt eljárásának oly
 indoka, melyet bevallani nem akar.

És nem tagadhatjuk: ily indokot sejtteni en-
 ged a „Hon” mai esti lapja. Föltűnő, hogy Tisza
 Kálmán ezafelől oly általánosságban van kö-
 zölve, mely félremagyarázatokra nyujt alkalmat,
 de tartalma is olyan, mely épen az ellenkezőjét
 sejteti annak, amit mondani akar.

Nem lehet, hogy a „Hon” idézett tudósi-
 tása hiányosan közölte volna Tisza állítólagos
 párbeszédét, sőt okunk van hinni, hogy többet
 mondott mint hallott és mindenesetre többet
 mint mondott.

Akkor, midőn egy nagy párt, 7 évi uralom
 után tusakodik magában azon szükségérzet ellen,
 hogy eddigi ellenfeleinek egy részével, bár a
 legmagasabb cél — az ország sürgető érdekei-
 nek előmozdításából — szövetezzék, e szövetez-
 zés ellenfeleinek kezében igen jó fegyver lehet a
 balközéppárt vezérének ajkaira oly dolgokat
 adni, melyek a habozóknak naiv melegségtől az
 ellenzéknek ürtügyül szolgáljanak, gyanúsítanak
 és denuntáljanak fel s lefelé egyiránt: de hogy a
 mostani „balközép” egyik közönsége ily eljárást
 tart hivatásának, midőn még állítólagosan eddigi
 pártját képviseli és mielőtt nyíltan át ment volna
 azokhoz, kik a balközép vezérét és legbefolyás-
 sabb tagjait már a koalíció eszméjének elvi elfo-
 gadásáért is árulással és elvtagadással vádolták
 — ezen eljárás magyarázatát és megítélését
 azokra bizzuk, kik a kör négyesgötítésének, az
 örökmozdonynak és az aerodromnak problémájá-
 val foglalkoznak.

— **Ő fölsége** ma d. e. 10 és 11 óra között Szlavy
 miniszterelnököt, majd később báró Wenckheim Béla
 minisztert fogadta. Wenckheim ő fölsége megbízásából
 11 óra után megjelent Deák Ferencznel, tudatván, hogy ő
 fölsége 1 órakor meglátogatni fogja a beteg ünnepelt ha-
 zaít. Ő fölsége 1 órakor érkezett, kétlovass udvari fogat-
 ton a „Angol királynő” szállóházhoz és negyed óráig idő-
 zött Deák Ferencznel. Az ő fölségét kísérő szárnységéd
 ez idő alatt gr. Miksesnél volt, ki szintén az „Angol
 királynő” szállóházban, Deákkal egy emeleten lakik, és
 kinél ugyanakkor Deák orvosa, dr. Kovács Sebestyén
 és br. Wenckheim Béla is voltak. Midőn ő fölsége Deák
 szobájából eltávozott, a király arezán mély meghatot-
 táság tükröződött le. A „Pester Lloyd” még hozzá teszi,
 hogy Deák Ferencz, kinek nyugtalan éjszakája volt,
 ma mégis fölkel és az ajtóig elkísérte ő fölségét.

— **A „Baloldal”** és más lapok is híresztelték, hogy
 Bittó képviselőházi elnök a tegnapi audiencián a coal-
 itió ellen nyilatkozott. A „P. L.” biztosítja az illetőket,
 hogy épen ennek ellenkezője a valóság.

— **A 9-es bizottság** a kormányválság dacára szor-
 galmasan dolgozik és késő éjjelig ülészik. Mikor fejezi
 be munkáját, bizonyossággal tudni nem lehet, de ugy
 halljuk, hogy a hét végén megteendő jelentését.

— **A vacsorapárt** tagjai tegnap számszerint negy-
 venen jöttek össze és Bánó elnök következéssel szólalt
 föl: Azt hiszem, mindnyájatok véleményét fejezem ki,
 midőn indítványozom, hogy tekintve azt, hogy a kor-
 mányválság eldöntése legfőbb elhatározás alatt van,
 azon tiszteletnél fogva, melylyel a korona iránt viselt-
 tünk, és fön tartva eddig vallott elveinket, ma minden ta-
 nácskozástól tartózkodunk.

Ennekfövélytán Pólya József és mások kijelentik,
 hogy szándékolt fölszólalásaiktól elállanak.

Budapest, március 11.

Különös jelenség az, hogy a nyugati országok sok-
 kal több érdeklődést tanúsítanak a kelet dolgai irányá-
 ban, mint mi, a török birodalom tőszomszédai.

Míg a francia és angol sajtó figyelmét a keleti po-
 litika legkisebb mozzanata sem kerülik ki, addig lap-
 jainkban a legfontosabb eseményekre nézve is, alig ta-
 lálkozunk egyébbel, mint fölületes, gyakran nagyon is
 egyoldalú levelezésekkel.

Azon nagy phrasist, hogy Magyarország hivatva
 van a nyugat civilizatioját a keletre áttitelti, szívesen
 hangoztatjuk és örömmel halljuk ugyan, de annak még
 csak megkísértésére is, vajmi keveset, mondhatni semmit
 sem teszünk.

És e tekintetben saját kormányunkat ép ugy, mint
 a közös kormányt méltán hibásnak mondhatjuk.

Mily gyakran hallottunk már, előbb Beust gróf,
 most Andrassy gróf külügyésége alatt, egy új keleti
 politika inaugurálásáról beszélni, a tapasztalat azonban azt
 mutatja, hogy minden a régiben maradt, s hogy ma csak
 ugy, mint egy század előtt, diplomatiánk a Bosphorus
 partját azon ténnek tekintik, melyen a régi iskola apró
 intrigiú és fogásai segítségével, küzdeni kell a követár-
 sak fölött nagyobb befolyás elnyeréséért, melynek azután
 egy nagy vezér bukása és egy másinak kinevezése, a
 következményes eredménye pedig sok apró ellenség s
 legföljebb egy gyémántos rendjel.

De azt, hogy diplomatiánk komolyan gondoskodott
 vagy csak gondolkodott volna is arról, kereskedelmünk-
 nek a keleten biztos forrásokat nyitni, annak számára a
 biztonság, a pártfogás, s ott ahol kell, a kiváltság azon
 elemeit megszerezni, melyek fölvirágzására elkerülhetle-
 nül megkívántatnak erről, mind eddig semmit sem lehetett
 tapasztalni.

Pedig a 19-dik században a kereskedelem képezi
 azon legbiztosabb utat, melyen az anyagi érdekek hatal-
 mas segítségével, a legbarbárabb népek közé is, belehet
 vezetni a culturát.

Ha vizsgáljuk mi történik ez irányban, azt találjuk,
 hogy semmi, ép ugy a kormány részéről mint a magán
 vállalkozás utján.

A török birodalom számunkra terra incognita, több
 angol, francia, vagy olasz fordul ott meg, mint magyar,
 s e nemzetek jobban vannak informálva az ottani dol-
 gokról, mint mi.

Kérdjük, vajmi kevesen vannak közöttünk, akik
 helyes fogalmával bírnak az ottani viszonyoknak és ál-
 lam intézményeknek?

Kormányunk vagy meg sem kísérti azon kérdések
 megoldását, melyek e vizsás helyzetnek véget vethetné-
 nek, vagy ha megkísérti, nem választja a kellő utat,
 vagy ügyetlenül járnak el közegei, mert tény az, hogy si-
 kert, eredményt, nem látni soha.

Igy van ez, hogy csak egyet említsünk, a vasuti
 összeköttetési pontok meghatározásának kérdésében, ez
 pedig oly dolog, mely hazánk kereskedelmének kiterjed-
 sére kiszámíthatatlan következményű lehet, s melynek
 függőben tartása zsákutczába vezető vonalnak csekély
 jövedelmezősége folytán évenként egynehány millióba ke-
 rül, melyet államgarantia fejében fizetünk a vasuti társu-
 latoknak.

Fölemlítendőnek tartottuk e kérdést, mert hír szer-
 rint a nagy vezér határozott ellensége a török-szerbiai
 vasuti összeköttetésnek, s ezt legföljebb Novi-Bazár felé
 akarná megengedni.

E sorokban nem volna helyén annak taglalása, mily
 ártalmas, lenne eme vasuti politika hazánk kereskedelmi
 érdekeire, s azért csak általánosságban legyen hangsü-
 lyozva, miszerint minden államgazdász, a vasuti összeköt-
 tetéseket a kelettel, hazánk egyik életkérdésének valja,
 miért is azoknak véglegesen kijelölését és mielőbb létesí-
 tését méltán kívánjuk és elvárjuk külügyérünkétől.

Ha a sz.-pétervári ut, melyhez ugyan nem kötöt-
 tünk, ugy, mint sokan tették, ábrándos conjecturákat,
 melynek békés jelentőségét azonban nem kicsinyeltük,
 csakugyan megszilárdította az osztrák-magyar monarchia
 és Oroszország közötti barátságos viszonyt, s megszünt-
 tette a beteg ember körüli hagyományos rivalitást, akkor
 támogatásra kell, hogy találjon, a stambuli orosz nagy-
 követségnek, minden oly lépés, mely odacézoloz, a török
 birodalmat a többi Európa kereskedelmének és culturá-
 jának megnyitni.

A fentebb idézett hírek, már is igen rossz benyomást
 tettek Szerbiában, melynek derék, népszerű, új kormá-
 nya azokban, reform törekvéseinek tetemes akadályát
 látja.

Ugy vagyunk értesülve, hogy Belgrádon erősen szá-
 mitanak e kérdésben, Andrassy gróf közbenjárására,
 melyet tekintettel saját érdekeinkre, nemcsak igazolnak,
 de szkségesnek is tartunk.

A mondottakban oly kérdést érintettünk, mely a
 jövő kormány kiváló figyelmére érdemes, és melynek
 megoldása már csak financialis szempontból is, egyikét
 képzendi, az új cabinet legsürgösebb teendőinek.

Huzárjanc

Horn Ede az adó-reformokról.

— Első fele. —

Horn Ede új művében, melynek végkövetkeztéseit már korábban ismertettük, nevezetes és egészen új tárgyalásban részestülnek az adó-reformok is, amelyekre nézve ugyan általában már műve elején kimondja a szerző, hogy azok általában nem emelhetők, azonban mégis némely esetben az eltérést lehetségesnek véli ez alapelvtől.

E nézeteket kötelességünknek tartjuk bemutatni az olvasó közönségnek. Elmondván a lehetséges megtakarításokat, melyek már a legközelebbi jövőben is részben keresztülvihetők, így folytatja érdekes okoskodását:

Ezzel kimerítettük azon megtakarítások sorozatát, amelyek a magyar államháztartásban a szabályszerű költségvetésben, amely az 1877. évvél életbe lépendő esetleg részben már korábban, megvalósíthatók volnának. Ezek — s erre fektetjük a fűsúlyt — a közszolgálat sérelme nélkül keresztülvihetők, azaz anélkül, hogy az ország valódi szükségéitől elvonnának az illető figyelembevétel és fedezetet; ellenkezőleg, az ajánlott törlések legnagyobb része oly műveleteket és rendszabályokat tételez föl, a melyek, eltekintve a közvetlen céltól: az állam pénzügyre való hatásuktól, soknemű más szempontból a leg-sürgősebben ajánlandók, mint például: a közigazgatási reform, a valuta szabályozása és a magyar pénz- és hitelügy önállósítása, az államadósságügy újraszervezése, a vasutügy gyökeres átalakítása. Többet mondom: mind ezen intézkedések, ószintén elfogadva és értelmesen keresztülítve, míg egyrészt az ország nemzetgazdasági fejlődését hatályosan elősegítik, a lakosság jólétével annak adóképeségét, továbbá az emelkedett forgalmi és fogyasztási tevékenységgel az adójövedelmeket is fogják emelni; így egyidejűleg az állami kiadásokra leszállítólag és az állambevételekre emelőleg fognak hatni.

Már annak helyén hangsúlyoztuk, hogy egyelőre csak ily módon véljük kívánatosnak és tartjuk lehetőnek az állambevételek emelését, miután mi, az adott nemzet gazdasági viszonyok közt és mindaddig, míg ezek nem mennek át gyökeres javuláson, új adók behozatalát vagy a létező adók fölemelését nem tartjuk megengedhetőnek; Magyarország lakossága nagyban és egészben — mint kimutattuk — mai fizetőképességéhez viszonyítva eléggé meg van terhelve, talán túlsúlyt, és minden új adónyomás, amely a termelő és kereső tevékenységet sújtja, csak hátrányos következményeket hozhatna nemzetgazdasági fejlődésünkre, közvetve állampénzügyi javulásunkra is. Ezen okoskodásból, azt hiszem, önkénytelenül folyik, hogy semmi ellenvetésem nincs — sőt ellenkezőleg — az adójövedelmek oly növekedése ellen, mely az által éretik el: először, hogy egy már létező adó, az adó-láb emelése nélkül, szigorubbant vitetik keresztül és ez által jobban kihasználják; vagy másodsorban új adó hozatik be, amely a kereső tevékenységet semmi módon nem érinti egyenesen és ezenfelül csak ott követel, ahol adozhatóság és adozhatóság féltreismerhetlenül megvan. Az első osztályba tartozik az épen most országgyűlési tárgyalás alatt levő földadóreform. Amennyiben a kilátásba helyezett 3 és fél—4 millió forintnyi több bevétel az által éretik el, hogy oly telkek, melyek eddigelé kimenekültek az adó alól, vagy nagyon alacsonyra voltak becsülve; a közjog, vagyis a törvényes adóaláb alá vonatnak, a többbevétel határozottan helyeselni kell; ezt már az igazságosság álláspontjáról akkor is ajánlani kellene, hogy ha a pénzügyi szükség által nem volna oly hathatósan ajánlva. Csak az sajnálandó, hogy a remélen-

A „KÖZÉPPART” TÁRCZÁJA.

Község, megye, állam, falusi levelek.

(Dr. N. N. Hevesmegyei bizottsági tagja. Kolozsvár, Stein János bizománya 1874.)

(Vége.)

Az erdélyi részek népességének 32,0% magyar, 56,0% román, 10,0% szász, 3,0% vegyes; itt a nemzetiségeket érdek közösség által kell egymáshoz csatolni. A magyar elem keleten szerepel s éjszaknyugatra: Maros-Vásárhelyen, Tordán, Kolozsvárott, B.-Hunyadon át van a többi magyarsággal összekötve; a román elem a Marostól délre és északon lakik tömegesen Moldva-Olahországgal egyenes összeköttetésben. A magyar elemet a többi nemzetiségekkel közlebb érintkezésbe kell hozni; oda kell hatni, hogy a románok lakta erdélyi alföld a magyar ipartól váljék függővé, s ezért az erdélyi részeknek iparterületé kell magukat kinőni; ez által nemcsak az állam ereje nőne, hanem a tulzók tervei is dugába dőlnek. Megelégedett magyar állam polgárok-ká kell tenni a románokat úgy, mint a szászokat is nem kényszer, hanem az érdekközösség fokozása által, egészséges érdek és kereskedelmi politikát üzve úgy, hogy iparunk uralkodjék az aldunai tartományok fölött. Vasiparunkat kell emelnünk, kézműveink és ipar-cikkeink számára az ottani piacokat állandókká kell tenni, miután nyersanyagunk oly sok és jó bőven van földünkön. A románokat nemzeti fejlődésükben nem gátoljuk a nemzeti egyenjogúságot tartván szemelőtt; a szászokat, mint cultur-elemt, mint polgári derék osztályt meg kell becsülni, de kivételes állást nem követelhetnek, azonban királyi városaikat nem kellene szolgabíróság alá rendelni.

Szerző ezek után hosszasan értekezik a szász faj

dő pénzügyi nyereség éveken át meg lesz semmisítve az egyidejűleg megszavazott kataszteri fölvételek által. — Ezen művelet tartama hat évre van számítva és a kormány annak költségeit tizenkét millió forintba teszi. A külföld tapasztalatai semmi kétséget sem hagynak fönt arra nézve, hogy a javaslatnak ugyi költsége, mint idő-tartama messze túl fog haladtatni; de mutatják azt is, hogy nagyban és egészben ezen hosszas és drága művelet gyakorlati haszna nagyon hátra marad elméleti jelentőségével szemben. — Mi szembeeszköleg nem vagyunk azon helyzetben, elméleti kedvezésmékek milliókat és milliókat áldozni. — Magyarországi kataszteri fölvételének eszméje is azon időkből származik, a hol minden tekintetben megengedve hittük a legnagyobb fényűzést, és a vezető körök minden számítást szent borzalommal irtóztak. Ha a javaslat, egészen megváltozott viszonyok közt, az országgyűlésen most tárgyalás és elfogadásra kerül, ennek más oka nem volt mint az, hogy a kormány, a havak óta tartó kabinet-válság alatt az őszi-téli időnyre ígért politikai javaslatok (választási törvény, felsőház reformja, egyházi kérdés stb.) nem volt képes bemutatni, s az egybegyűlt honatyaikat mégis foglalkoztatni kellett. — Időűzés, mely 15—20 millióba kerülhet, és teszik ezt azon pillanatban, hol mindenki, a takarékoság szükségességét hangsúlyozza. Jellemző bizony!

A második sorban, mint megengedhetőket, jeleztem az új adókat is a midőn a forgalmat nem érintik közvetlenül és csak a feleslegesből követelnek egy részt. Más szavakkal: a fényűzési adókat. Ezek behozatala az utóbbi időkben nálunk is sok oldalról ajánlatott. Ezek mindenesetre — mert csak a vagyonosságot illeti és mert egy bizonyos fokig az egyes szabad akaratától függ, az adókötelességet el vagy el nem vállalni — ott is alkalmazhatók, ahol az adókezelek tömegére, mint Magyarországon, új teher alig volna vehető. — Azonban fényűzési adó ezen indokolásból előttem kettő látszik következni: az első az, hogy a sajátképeni fogyasztási tárgyak nem jól vonhatók a fényűzési adó alá. Bizonyára a drága pöfeteg, a tengeri rák, a pezsgő és ilyenmilyek nem tartoznak az első életszükségletekhez, és magában véve épen nem baj, ha a fényűzési adó ezeknek élvezetét megdrágítja; a jövedelem azonban oly elenyészőleg kicsiny fog lenni, hogy komolyan nem vehető tekintetbe. Ellenben, nemzetgazdaságilag és társadalmilag teljesen igazolatlanul tartom, ha például a cukrot és kávékat akarjuk a magas fényűzési adók tárgyaivá tenni. Ezek, igaz, sem nélkülözhetetlen tárgyak, azonban azt, hogy fogyasztásuk növelése inkább kívánatos semmint sajnálandó, ma nem fogja már senki sem vitatni. Aki a kávé és cukrot fényűzési tárgyaknak bélyegzi, az a posztulát és az inget is oda számíthatja, miket elődeink év ezredeken át tudtak nélkülözni; épügy a burgonyát is, melyet csak a 16-ik század óta ismertek. Második megjegyzésem az volna, hogy a fényűzési adó behozatalánál az érem, másik oldala is figyelembe veendő; nevezetesen azon kérdés is megvizsgálandó: vajjon nem fogják-e a más oldalról származó hátrányok ellen szulyozni a pénzügyi előnyt? Csak egy példát. Többek közt a fali és állórák megadóztatása javaslatot. Ez bizonyára igen jövedelmező volna Európa nyugatán, a hol az idővel való gazdálkodás, s ennek folytán a pontosság is minden osztályában a lakosságnak annyira másod-természetivé lett, hogy a fali és álló óra a legszerényebb munkás egyszerű szobájában is alighiányzik; a legigénytelenebb vendéglőkben is minden szoba el van ilyenmel látva. Nálunk mindennek alig van megkezdete, mert ami ázsiai restelkedésünk a pontosságot, a perczekkel való fősvénykedést még nem ismeri. A fali és állórák megadóztatásának pénzügyi eredménye jelentéktelen volna; mellette társadalmi hanyatlás és egy tekintélyes iparág megsértésének nemzetgazdasági kára.

apadása, s a román szaporodása okairól, s helyesen rojja meg a szabad legeltetésből származó nemzetgazdasági károkat. S itt tér át a megyék kikerekítésére. Kilen ez megyét javall s részletesen körül határol: Kolozsvár, Décs, Szász-Régen, M.-Vásárhely, Enyed, Fehérvár, Szászváros, N.-Szeben, Brassó, Szt.-Udvarhely központokkal.

A min. törvényjavaslatól eltér nagyjában ott, hol Hunyadszászváros megyébe Szászváros székét is bele tudja, — Maros székét pedig Küküllőmegyévé egyesíti; a 9 megye oszlanék: 65 járásra, s evel pár huzamosan, lenne 9 első folyamodású törvényeske és 65 járásbíró-sága. Szerző, fő irányelvhez híven, a központoknál a kereskedelmi gőcpontokra, a területnél a közlekedési vonalok kész és tervezett hálózatára reflektál, s előt, azon vezéreszmékek hódol, hogy a székely elem kapcsolatba hozassék a szászszal, s mindkettő a románnal az érdekközösség, a nemzetgazdasági fejlődés alapján, — a nemzetiségi sajátságok tisztelben tartása mellett, s az egyenjogúságot biztosító törvények uralma alatt összesimuljon az önkormányzat valóstítása és gyakorlata közben és által.

A községi rendezésnél, a meglevő cultur-elemeket veszi számításba, s a sulyt a járási hatóság széles hatáskörébe helyezi. A megyerendezésnél a tisztviselők kellő képzettségét kívánja biztosítani, hogy így az önálló törvényhatóságok az államezéljait jól és öntudatosan eszközöljék; több önállást kíván adatni a szolgabíróknak, s a megyei tiszteket jól fizettetni javallja, kimutatván, hogy 26-ról 9-re szállván a megyék száma, mégis 86—90,000 frtot lehetne meggazdálkodni; hosszasan értekezik továbbá a főszolgabírónak való férfiakról, s az egész megyeservezet megújításáról, egy a megyei kormányzatnak a parlamentivel való szakszerű egybevágó berendezéséről, — a nemzetgazdasági teendőkről, — s kül-

Külföld.

Budapest, márczius 11.

Uj pótvalasztások lesznek f. hó 29-ikén Gironde és Haute-Marne departamentban. Az ellentétes pártoknak tehát ismét alkalmuk nyílik a szavazó urnák előtti küzdelemre, s remélhetőleg ismét a republikánusok fognak diadalt aratni, ha csak Girondban a köztársági egyenetlensége nem fogja elősegíteni a monarchisták diadalt. Itt ugyanis a republikánusok nem tudnak meg egyezni az iránt, vajjon a kormány által letett bordeaux máret, Villettet, vagy pedig Latasteot ki szintén megfosztott, politikai hitvallása miatt, hivatalától, támogatassák-e. A monarchista ellenjelölt Girondeban Larrieu altenger-nagy lesz. Ezt, bár orléanista a bonapartisták (kiknek itt nincsen jelöltjük) is támogatni akarták azon feltétel alatt ha a népre való hivatkozásra fog szavazni; mivel azonban Larrieu ezt megtagadta, a bonapartisták kijelentették, hogy öt szavazatukkal nem fogják támogatni. A legutóbbi napokban arról is volt szó, hogy a bonapartisták külön jelöltet állítanak föl Bertrano tábornok személyében. — Haute-Marneban Donelle Bernardin republikanus jelölt megválasztása bizonyos.

Ha a republikánusok ekket működnek a pótvalasztásoknál, a nemzetgyűlés többségét lassanként bár, de biztosan össze fogják morzsolni.

Az angol expediciójának Cumassiba történt bevonulásáról a többiközött a következőket írják a „Daily Telegraph”-nak: „Az amxasuli ütközet után az angoloknak a rejtekhelyekről való támadások egész sorát kellett legyőzni, s febr. 9-kén Adasinál esatát állni, hol az ashanik az angolokat megakarták akadályozni a Dah folyón való átkelésében. A harc reggeli 7 és fél óráig tartott: ekkor azonban az ashanik megkezdtek a visszavonulást, s a király példájára a néptörzsfőnökök csapataikat cserbenhagyva elmenekültek. Az anya- királyné csakhamar követeket küldött az angol parancsnokokhoz, kitől ezek békekötést sürgettek. Habár az angol csapatok fáradtak voltak mégis azonnal utnak indítottak, s az expedíció még az este bevonult Cumassiba. Gifford lordot, ki az ütközethen megsebesült, csapatai élén vitték. Cumassi sokkal esinosabb város, mint az angolok egyelőre gondolták; s különösen a királyi palotát dícsérik. Későbbi távirat Cumassi fölggyűjtéséről szól.

A pápai kormány, mely ügyis csaknem valamennyi európai kormányval hajba kapott már, nem akar még Brazíliával is bajlódni. Említettük már, hogy az olindai püspök heves küzdelmet folytatott a brazíliai kormányval.

Antonelli tehát, nehogy a viszály nagyon elmérgesedjék, levelet intézett az olindai püspökhöz, mely így kezdődik: „Gesta tua non laudantur” (Tetteidről nem szólnak dícsérettel) s melyben Antonelli utasítja az említett püspököt, hogy vonja vissza az egyházi átkot, s egyezék ki a brazíliai kormányval.

Belina, Sístow melletti kath. község — mint Rustukból távirják — a bolgár egyházba akar áttérni. A rustuki plébános a lázangó hívők visszatérítésére sietett, ezektől azonban kövekket fogadtatt. A bukaresti püspök tegnap Belinába utazott, a főkormányzó azonban megtagadta tőle a katonai kíséretet, s így ő is a rustuki lelkész sorsára juthat.

Különfélék.

Budapest, márczius 11.

(Hivatalos.) A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Czekelius Frigyes fehérvári vasműhivatali főnököt a pesti terményárudai ügynökséghez főnökké, az

nős gondot ajánl fordíttatni az erdőpusztítások meg-gátlására.

Végül, elmond némelyeket a belpolitikáról, s a miniszteriumok szervezetről. Élesen megrója a sok helyütt még fönnálló iparrendszert, s ajánlja, hosszassék be: a baromkataszter, a marhavész és tűz elleni kényszer-biztosítás, szigorú mezői rendőrség, istállóztatás stb. — Továbbá utal arra, hogy a törvénykezési eljárást kell gyorsítanunk, s így utat csinálni az olesó töke előteremtésére, miután hitel nélkül a nemzetgazdasági fejlődés hiu remény; de ha lesz jó közigazgatásunk, jövedelmi forrásaink is gyarapodni fognak.

Az osztrák-magyar bank új szervezetét sürgeti, miután közönsnek és egynek kell lenni a pénzlábnak, a papírpénznek, biztosítani kell Magyarország hitelígé-nyeit Ausztriával egyenranguan.

Szól röviden a közegészségügyi teendőkről is, sőt hadi szervezetünket is érinti, mint laicus, s újból kiemel-vén azt, hogy: a „fűsúlyt a község, járás és megye” mi-kénti szervezetre tekintete, de egyuttal hangsúlyozza hogy megtakarításokat semmiféle bizottság se decretál-hat, ha nem vitétik keresztül beható gyökeres reform egy önkormányzati, mint állami szervezetünkben, amire törekedni nemcsak a vezér államférfiak, de a parlament földadata, ezért ohajtása, hogy „országgyűlési többség oly kormány-programm alapján szilárduljon meg, mely első sorban jó közigazgatásra tör”, s a kiegyezési alaptör-vényt ne bolygassa.

Csak hézagosan ismertettük a röpirat eszméit, s ez földold annak megjelölésétől: miben értünk egyet azok-kal, miben nem; ezünk csak ismertetés volt, s a bővebb tanulmányozást is megérdemli, miután sok erdélyi köz-viszonyra élénk világot vet — magasabb látpontra emel-kevede.

igazságügyminiszter András Lajos algyógyi lakost az algyógyi járásbírók mellé bírósági végrehajtóvá, a nagy-károlyi kir. törvényszékhez irnokká Penyigei Sándor nagy-károlyi kir. járásbírósi díjokat nevezte ki.

Nyugdíjazások. A király megengedte, hogy Horváth János honvédezeres s az első pesti dandár id. parancsnoka, Schiffler Ferenc honvédezeres és a 12-ik szatmár-németi dandár ideiglenes parancsnoka, s végre Pósta Ferenc alezeres és a 49-ik zászlóalj parancsnoka, folyó évi márczius utolsó napjával a magyar honvédség végleges nyugdíjas állományába helyeztessenek át.

Két magyar gróf. Ó fűlsége gróf Csek onics Jánost és gr. Gyürky Abrahámost magyar grófi méltóságukban díjmentesen megerősítette. — A két gróf ugyanis ó fűlségétől a koronázás előtt nyerte a grófi címet és rangot, s így eddig nem lehettek a fűlsőház tagjai. A koronázás előtt grófi, vagy bárói rangra emelt magyar honpolgárok külön folyamodványokkal kérhetik az utólagos megerősítést. Arról is volt szó, hogy valamennyi koronázási előtt grófi, vagy bárói rangra emelt egyének egyszerre erősítettnek meg ezen méltóságokban, ennek azonban mint az „U. L.” írja Andrassy helyes indokból ellenszegült.

A levelező közönséget figyelmezteti a földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter, hogy Németországba szóló nyomtatványok csak úgy szállíthatók mérsékelt díj mellett, ha szalag alatt vagy csak egyszerűen összehajtatva adatnak a postára. Levélborítékba helyeztet, vagy levélformára egészen összehajtott és összetett nyomtatványok közönséges levelek gyanánt kezelteknek és aszerint esnek díjazás alá.

Lendvay Márton egészségállapotának javulására vonatkozólag nevezett művésznök neje annyira kedvező híreket kapott, hogy most már Lendvay teljes felgyógyulása bizonyosnak mondható. Ezen örömhírről a művésznök, Lendvainé asszony több jó ismerőst és barátját (kizárólag a művészi és irodalmi világba tartozó egyéneket) kedélyes estélyre hívta meg, mely csak éjfélután ért véget, s a dus lakoma alatt kifejezett ohajtások legnagyobb része oda irányult, hogy a távollevő házigazda, ki nek felgyógyulása képezte a tibulus bibendit, mielőbb elfoglalhassa helyét családi körében, s a nemzeti színháznál, mert mindkét helyre ugyanezek várják: családja, barátai és a nemzeti színház közönsége.

A magyar nyelv használatát — mint a „Nagyváradi” írja — az alföldi vasút igazgatósága, az ismert miniszteri rendelet alapján szigorúan meghagyta valamennyi közegének. Az ide vonatkozólag kibocsátott körözvényben a többi közt a következő passzusok vannak: „A magyarul nem tudó hivatalnokok 1875-ik január 1-jével elbocsátattak, addig is előléptetésre, a rendelet értelmében igényt nem tarthatnak.” — „Mindazon alkalmazott egyéneknek, kik a magyar nyelvet már is használják, és mint érdem fog betudatni, stb.”

Márczius 15. dikt az aradi polgári kör is megfogja ünnepeit, s a választmány határozata értelmében ez alkalommal a kör helyiségében díszbeled leend.

Különös fölfelezeseket tett egy japáni utazó európaiutazása alkalmával. A menyeyi birodalom fia a többi közt ekként jellemzi az európaiakat honfirtársai előtt: az európaiak jó üzlet emberek és kintinó lovasok, azonban hiával vannak a bölcsészeti és irodalmi finom műveltségnek, melyre a mi földicink oly sulyt fektetnek. Egyéb-iránt egészen tisztességes életmódot folytatnak és ép oly tiszták, mint a japániak maguk. A féltékenység szenvedélyt nem ismerik, és férj és nő között oly nagy a kölcsönös hajlam, hogy nyilvános helyeken elég gyakran lehet házaspárokat karon fogva látni.

Az újpesti zavargásokra vonatkozólag közöljük még a következőket: Kálmán ezigány, ki a község házában folygujtására elsőjelt adott, s általában a zavargás főkolompója volt, tegnap este 6 órakor kézre került. Azonnal kikérdezték: de a bizonyítékokkal szemben tagadja nem csak főzinkosságát, hanem még a zavargásban való részvétét is. — Imre Mihály hullája csakugyan ki fog ásatni, s akkor hitetlenül föl fogják deríteni a halál okát, mi igen fontos körülményt fog képezni a megindítandó büntető perben. Eltemetése előtt csak a községi orvos vizsgálta meg. Imre Mihály valószínű halálára nézve az „U. L.” a következőket írja: „Azon pineze rostélyos ablaka, hova Imrét zárták, oly magasan van, hogy azt kinyújtott karral nem lehet elérni. Két lányira az ablaktól deszkaágy állott. Imre, hogy öngyilkosságát végrehajthassa, kivett az ágyból egy deszkát, az áfalhoz támasztá és rajta fölmászott. Ott alkalmasint egyik kezével belefogódzott az ablak rostélyba míg másik kezével a rostély körül vetvén szíjat, azt hurkra kötötte. Azután a nyakára vetvén a hurkot, a deszkát maga alól kilökte, de minthogy a szíj rövid volt, állával az ablak párkányába akadt. Ilyen helyzetben találták halva. A bonceletet „fülladás általi halál” konstatal. Nyakán azonban csak jobb felől, a gége fölött, hol a szíj csatja volt, mutat benyomást; egyéb helyeken a bőr nincs vérelláftva.”

Rövid hírek A kolozsvári színházhoz legújában K. Papp Miklósné asszonyt és Gábor Imrét szerződtették. — A távirásokat a távozó miniszterium utolsó ténye gyanánt, még egyenruhába akarja bujtatni. Az egyenruha rendszabály ápril 1-jével lép életbe. Ez egyenruha áll egy a katonatisztekéhez hasonló zsinóros sapkából, egy zubbonyból, mely kék színű lesz, hasonlítván a honvédek zubbonyához. A távirásztisztek rangját egy a gallér felső végén elhuzódó aranyozott szalag fogja fölsimertetni. Ezenkívül az egyenruhát egy téli csuklyás köpeny egészíti ki. Ezen intézkedésre felteszi a koronát azon rendelet, hogy az egyenruhákat a tiszték saját költségükön kénytelenek csináltatni. — Önkénytes rendőrség szervezkedett Czegléden, az ott történt vakmerő két rablási kísérlet után. Az indítványt Polányi Miksa városi jegyző tette a tanácsülésben, mely fel is hatalmazta, hogy léptesse életbe. Az eszmét fölkarolták, s az önkénytes rendőrség február 22-ike óta már 102 taggal gyakorolja a felügyeletet. Elnöke Bartha Ferenc polpármeester, őrpárancsnok pedig Polányi Miksa. — Ujfalu s Miklós szatmárnémetyi főispán a megyéje beli inségeseknek 50 aranyat adományozott. — Pest-Pilis-

Solt megye tankertületi iskola tanácsa évnegyedes közgyűlést f. é. márczius hó 17-dikén d. u. 4 órakor tartja a megyeház nagytermében. — A Szent-István társulat f. hó 19-dikén d. e. 9 és fél órakor tartja a budapesti központi papnövelde nagy termében 22-dik rendes közgyűlést. — A pécsi káptalan ellen a Pécsert megjelenő német lap panaszt emel, hogy zsiros járadalma daczára vonakodnak üdvös czélokra adakozni.

Nemzeti színház. Csütörtök, márczius 12. „A sevillai borbély”. Opera 2 fölvonásban.

Kossuth levele.

Kossuth f. é. február 20-dikán válasz gyanánt levelet intézett egy skót barátjához, ki egy glasgowi lapban Kossuth anyagi viszonyaira vonatkozólag forgalomba bocsátott híreket alaptalanoknak jelentette ki. Ezen levél következőleg hangzik:

„Tisztelt uram! Nagy örömmel szolgál értesíthetnem önt, hogy becses ajándéka, a szép skót tengeri növénygyűjtemény, mit nekem küldött, sértetlenül megérkezett, s most herbariumom díszét képezi, mely számra nem gazdag bár (alig 4500 faj az egész,) de néhány száz példány kivételével, melyet hazamból kaptam, egészen a magam gyűjtése, osztályozása és rendezése, a vizsgálatás gazdag forrását nyújtja a számúzottnek hanyatló éveknek magányában.

Valóban nem bírok szavakat találni hálám és lekötelezettségem kifejezésére értékes s izléssel rendezett ajándékért és a gyöngéd modorért, melylyel ez ajándékban részesít.

Van valami sajtáságosan megillető a skót jellemben. Míg egyrészt csodálatot követel rendületlen állhatatossága közügyekben úgy, mint magánosakban, másrészt delejes befolyással van a szívre jó szívességének minden fitogtatástól mentes gyöngédsége.

Közel tizennégy éve mult, hogy különös conjunkturák előestéjén, melyek oly gazdagok valának kecsesítő igéretében, és rám nézve legalább, — nem, nem rám nézve, mert nem volt nekem személyes céloim — de házamra nézve, oly szomorú csalódást eredményeztek, — epedő isten hozzádot mondtam Skóciának, melyet összehasonlíthatatlan jóakarataért, mely soha ki nem fáradt hontalanságom boruját felderíteni, méltán neveztem, és nevezek ma is második házamnak.

Tizennégy év nagy idő az embernek adatott aranyévi életben; és az eseményeknek hazafiai aspirációmmal oly ellenséges áramlatában, a vizsgálatlan hazafiai bánat nélkül terhe alatt és saját elhatározásommal fogva, mely természetesen következménye választott jelszavainak: „Törhet, de nem hajlik” — mind e hosszú idő alatt nem éltem, én csak tengődtem, tengődtem oly alkalmas módon arra, hogy szerény nevemet a feledés takarja el, szinte nem esodálkozhattam volna, ha e név egészen kitörlődik mindazok emlékezetéből, akik mult érdekkel voltak nem annyira igénytelen személyem, mint inkább a nagy esemény iránt, mely mult pályafutásommal össze van fűzve.

És különösen Skóciában lett volna igen természetes elfeledtetésem; Skóciában, hol John M. Ádám ur, leghívebb és legjobb barátom leghívebbje és legjobbja kivételével, mind e hosszú idő alatt egyáltalán senkivel sem volt érintkezésem. Önök biztosan tudom, elhiszik nekem, ha mondom, hogy megkörvén kedves barátomat, tájékozom az iránt, mi módon és mi áron szerezhetnék herbariumom számára skót algae gyűjteményt, elhiszi, mondom, hogy nem gondoltam ajándékra.

A dolog az, — hogy szomorú aggkorom üres örült a „természet” örök rejtelmi csodás könyvének olvasásával töltvén — midőn e kérésrel fordultam barátomhoz, csak az a kívánság vezértelt, hogy havasi magyar flórához a skót tenger kincséből is esatoljak valamit, mert óhajtottam, hogy Skóciáról stuttogianak nekem s vidtsáks föl öreg szívemet, a drága öreg névhez fűződő emlékek fölébresztésével.

E kívánságom teljesedését a pénz kérdéstől tartottam függőnek, mert nincs sok költeni valom, és így nemisrendeltem meg egyenesenagyijteményt, csak tudni kívántam, mennyi költséggel járna.

De amit én tisztán üzleti dolognak tartottam, föl-téve, hogy szegény eszközeim megengedték volna belebocsátkozni, M. Ádám ur és én uram, úgy fogták föl mint szeretőt és gyöngédség dolgát.

Értesíttem, hogy midőn jutalomról beszéltek az ön és azok részére, kik e fényes gyűjteményhez hozzájárultak, az volt válasza, hogy ha valami uton szolgálhatnak nekem, (ki már rég elfeledve hittem magamat) az elég jutalom. És mikor fölnyitottam a gazdag kötetet a „mélység kincseinek könyvét” az ajándékozók nevei helyett csak a gyöngéd föliratot találtam: „Skót barátoktól Glasgow, 1874.”

Mindez nem lepett meg, hiszen régóta tudtam, hogy állhatatosság és gyöngédség legfőbb vonásai a skót jellemnek. De ha meg nem lepett, meghatótt mélyen.

Nem pusztán ajándék, szerető vigasztalás volt az, mit önök nekem szántak. Köszönet az ajándékért, és legyenek megáldva a vigasztalásért. Amazt örömmel, ezt igaz háladatossággal fogadom. Igaz barátjuk

Kossuth.

Táviratok.

Posen, márczius 10. A másodfolyamodásu törvényszék 300 tallér bírságra vagy kéthavi fogságra ítélte Janisewski püspököt — kit az első folyamodásu törvényszék fölmentett — Schroeter hittanárhoz intézett levele miatt, melyben kiközösítéssel fenyegeti.

Berlin, márczius 10. A szövetség tanács elhatározta, hogy az 1875. évi december végeig a forgalomból kivonandó papírpénz helyett öt, huszonöt és ötven markról szóló kincstári utalványok adassanak ki 120 millió mark

értékben. Ezáltal a papírpénz forgalma 27 millióval csökkenne.

Stockholm, márczius 10. Adlercreutz igazságügyér leköszönt.

Versailles, márczius 10. Negyvenöt monarchista képviselő elhatározta indítványozni, mondja ki a nemzetgyűlés, hogy Gambetta a conlie-i tábornak rosz szervezése által a nemzeti védelem kormányának idejében politikai czélokra akart elérni.

Közgazdaság.

Budapest, márczius 11.

A török szentmiklósi takarékpénztár mult évi forgalma 532,710 frt, a betétel 119,446, a váltó leszámítolás 417,757 frt volt. A tiszta nyereség 4800 frt, mi a befizetett alaptőke 13 1/3 %-ának felel meg. Ez összeg azonban nem osztatik ki, hanem a részvénytőke kiegészítésére foggy fordítatni, melynek ez idő szerint csak 60% a van tényleg befizetve.

A duna-drávai vasutnak a magyar államvasutak déli vonalával való fúziója ellen nyilatkozik nagy garral ma a „Hunnia”. Miután a magyar államvasutak déli vonalaira az eladást elvileg már úgy is többször kimondták az illetékes közegek: nem tudjuk mire vélni ezt. A déli vasut ellen a verseny lehetségessé tétele a földolog, s ha az más uton el nem érhető: mi nem sokat akadályoztatnók a dolgot ily mellékes kérdések előterbe tolása által. Utoljára is a fuzionális szerződés föltételei a döntők, s mi a szerződés eshetleges pontjainak ismerése előtt szelmalomharcznak tartjuk az egészet.

A franko-magyar bank urait van szerencsénk figyelmeztetni, hogy magyar társaságok Magyarországon magyar mérlegeket szoktak használni. Kérjük e figyelmeztetést figyelembe venni, s a magyar részvényesek ellen elkövetett e sértést jövőre kikérülni.

A jötekonny takarékpénztár ügyében ugyancsak itti jobb ügyre méltó buzgalommal b. Baldási Antal ur a nagy dobót. A konzortium megint ülést tart, ismét tanácskozik. Ez kétségkívül szépen is megy és fog is menni mindig. A kérdés csak az, hogy lesz-e közönség, mely ily pénztárba fogja fektetni megtakarított fillereit, amely előreláthatólag, — mint egy laptársunk frappáns megjegyzése mondja, — az alapító ur nem önkényes áldozatkészségében fogja szindikátusi költségeinek földzétet keresni. Remélhetőleg meg is fogja találni.

A „Delmagyarországi méhés-egylet” ez év május 26. és 27-ik napjain tartja Temesvárott II. közgyűlést, melylyel egyszersmind méhészeti kiállítás is össze lesz kötve. Az elnökség eddig már mindent megtett, mit a megtartandó közgyűlés jó sikerének elérésére szükségesnek talált. A kitűzött üdvös cél pedig csak az által érhető el, ha minden ehez hiasatott erő összeműködik. Hogy a kiállítás sikeres legyen, szükséges, miszerint minden méhész által hathatósan támogattassék.

Levelezési lapok Romániában. Márczius 15-től fogva Ausztria-Magyarország és Románia közt is életbe lép a levelezési lapok forgalma, 4 krajczár díj mellett.

A külföldi ezüstpénzek Romániában hivatalos értesítés szerint mult évi december 1-jétől fogva megszüntek törvényes és köteles forgalom tárgyai lenni, s elfogadásuk a hivatalos pénztáraknál betiltatott.

A török kormány s az idegen hatalmak képviselői közt az „Ung. Actionär” konstantinápolyi értesítése szerint egyezmény létesült arra nézve, hogy a most érvényben levő kereskedelmi szerződések lejártá után a vámok a capitulatiókban foglalt tarifák szerint fizetessenek. E tarifa szerint a bevételi vám 3, a kiviteli 12%-ot tesz. Miután azonban az ottoman birodalomból eredő kivitel legnagyobb része gabnafélékből áll és a 12%-os díj szerfölött magas, ennélfogva valószínű, hogy még ősz előtt külön egyezmény kötöttek, mely a gabnakivelt megfelelő módon szabályozza.

Tej- és tejtermék-kiállítás. A cs. és kir. külügyminiszterium értesítése szerint az olasz királyi milánói földművelés-iskolában f. é. márczius hó 30-án, 31-én és apr. 1-én tej- és tejtermékkiállítás fog tartatni, melylyel egyidejűleg egy szakértő congressus is egybe lesz kötve. — A kiállítás programja az országos magyar gazdasági egyletnél megtekinthető, valamint bejelentési izek is ott kaphatók.

Mult évi üzlet jelentésekből pár társaságét ezekben közöljük: A gálzscsi takarékpénztárnál a betétek 135 ezer 617, a leszámított váltók 1036664 frtra mentek. A tiszta nyereség 8838 forint, ami 30000 forint alaptőke mellett 29 és fél százalék. — A rimaszombati takarékpénztárnál a betétek 353964, a váltóleszámítolás 2 millió 931396 forintot tettek. A nyereség 26943 forint, ami 60000 forint részvénytőkénél közel 45 százalék. — A szabadkai takarékpénztár és népbanknál a betétek 706701, a kölcsönök váltóra 723937, előlegek 98456 frotot tettek. A tiszta övedelem 25795 frt. A hógycsi takarékpénztárnál a betétek 53,072, a leszámított váltók 217,876. Az évi nyeresemény 6248 frt, vagy 45,000 részvénytőke mellett közel 14 százalék. Az első komáromi takarékpénztárnál a betétek 886,050, a kölcsönök 131,761, az előlegek 137,940, a váltóleszámítolás 3,050,269 frotot tettek. Jövedelem és közcélokra fordított 900 frot. A tiszta jövedelem 36,000 frt, a mi 84,000 frt alaptőke után közel 42 százaléknak felel meg. Az Erosi és vidéke takarékpénztáránál a betétek 61,658, a leszámított váltók 85,541, a jelzálogkölcsönök 22,510 forintot tettek. A tiszta nyeresemény 2000 frt, a mi az alaptőkének 10 százalékát teszi.

A budapesti gabna- és értéktőzsderől. Márczius 11. A gabna árai csökkentek. A tőzsdén a forgalom pangott, bár a hangulat valamivel kedvezőbbre fordult. Jegyzéseink a következők: m. vasuti kölcsön 96.50, m. hitel 153.50, anglo 33.50 municz. 33 franco-magyar 56, földhitel. 60.50—60.75, takaré- és hitel 54.28—54, Pannonia gőzm. 425—420, Erzsébet 114, Árpádm. 45, egyes. m. gőzh. 7.50—8, Drascehféle 195. Valuták nem változtak, 20 frankos arany 9:91, cs. arany 5.27, tallér 1.66.

Felelős szerkesztő: Hussár Imre.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. márczius 11-én.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Adva		Tartva		Adva		Tartva		
Hang.	font	frt	Befiz.	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	
Buza, bántási ó v. uj	88	7.70	7.85	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	930	1000	500	Első magyar serfőzde	412.	415.	Magy. vasuti köles (120 frt ez.)	96.15	96.35
" " " "	85	7.95	8.-	200	Haza	—	—	200	Sertészhalálé	158.	160.	Ang-osztr. bank befiz. (100 f-tez.)	139.-	140.-
tiszav.	87	7.85	7.95	300	Pannonia	385.	395.	200	Athenaeum	246.	248.	Osztr. földh. befiz. 80 frt. ezüstb.)	238.75	239.-
" " " "	83	8.05	8.15	100	Pesti bizt.	63.	64.	500	Pesti könyvnyomda	629.	625.	Hitelintézet	865.-	875.-
pestm.	85	7.75	7.85	200	Hunnia	80.	85.	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	8.-	8.50	Franco-osztr. bank befiz. 80 frt ez.	39.25	39.75
" " " "	87	8.-	8.10	300	Unio	195.	200.	500	Ganz-féle vasöntőde	370.	365.	Nemzeti bank	971.-	973.-
fehértm.	88	7.95	8.05	200	Budai	339.	340.	200	Gschwindi-féle szeszgyár	85.	86.	Dunagőzhajó-társ. 500 frt pp.	537.-	539.-
" " " "	85	8.15	8.20	200	Budai hegyipálya	105.	115.	200	Magyar általános földhitel-társ.	103.	104.	Erzsébet-pálya 200 frt p. o. e.	203.75	204.25
bácskai	87	—	—	200	Municeipális hitelintézet	55.	60.	100	Salgó-tarjani kőszénbánya	103.	104.	Ferdinand és. pálya 1000 frt pp.	2637.-	2042.-
" " " "	83	—	—	80	Angol-magyar bank	32.25	33.50	200	Schlik-féle vasöntőde	165.	167.	Ferenoz-József 200 frt o. e. ez.	202.-	203.-
" " " "	85	—	—	160	Magyar általános hitelbank	153.50	154.	200	Sósuti kőbánya	116.	118.	Triesti Lloyd 500 frt pp.	444.-	446.-
" " " "	87	—	—	200	Franco-magyar bank	53.	55.	500	Első magyar szeszfinomító	170.	175.	Allamvaspálya 200 frt pp. ezüst	321.50	322.-
" " " "	85	—	—	100	Magyar általános földhitel-társ.	58.75	69.	200	Alagut	80.	81.	Déli vaspálya 200 frt o. e. ezüst	156.-	156.50
				70	Pesti egyetli bank	40.50	41.					Tramway befizetés 200 frt o. e.	217.-	212.-
				50	Takarék- és hitellegylet	53.50	53.75					Osztrák-földhitelint. ezüst 5%.	161.-	162.-
				50	Buda-ó-budai népbank	34.	34.50					33 érvben visszafizet. o. e.	94.25	94.50
Rozs . . . . . 80 fnt után	lanyhaj	5.50	5.60	50	Budai kereskedelmi és iparbank	170.	175.					Oszt. nemzeti bank 5% o. e.	85.-	85.25
Arpa, malátá 72	"	4.40	4.70	100	Pesti kereskedelmi bank	748.	750.					Alf.-fiumei vasp. 200 frt ez. 5%.	90.30	90.50
abráknak 72	"	3.95	4.15	200	Budapesti kézművesbank	67.	68.					Ferdinand és. pálya vasut 5% pp.	84.75	85.-
Zab 60	"	2.25	2.28	500	Pesti iparbank	365.	370.					Pécs barcsi vasut 200 frt o. e.	91.-	91.50
Tengeri, bántási, mérője	"	4.75	4.80	200	Budapesti közp. takarékp. 5%	83.75	84.					L. erdélyi pálya ezüstben 5%.	83.-	83.25
" másnemű	"	4.70	4.75	100	Hivatalnok hitellegylet. I. em.	46.	47.					Allamvasut 500 frank	137.-	138.-
Köles 83	"	—	—	80	Kisbirtokos hitelintézet	—	—					1867 500 frank	132.-	132.50
Repce, fekete 75	"	—	—	100	Országos közp. takarékp. 5%	2400.	2425.					Déli vasut	110.25	110.50
" bántási 62	"	—	—	100	Pesti hazai	180.	181.					Magyar keleti vasp. 600 frank	69.40	69.60
				100	Budapesti fővárosi	50.	52.							
				100	Kőbányai takarékpénztár	61.50	62.							
				100	Külvárosi takarékpénztár	42.	44.							
				40	Szentendrei takarékpénztár	40.	42.							
				60	Újpesti takarékpénztár	43.	45.							
				500	Árpád malom	37.	40.							
				500	Blumféle	290.	295.							
				500	Concordia	114.	116.							
				200	Erzsébet	145.	148.							
				160	Luiza	232.	233.							
				200	Molnárók és sütők	809.	810.							
				300	Victoria	110.	112.							
				100	Első budapesti	638.	640.							
				100	Budai gyárudvar	21.50	22.							
				1000	Pannonia	440.	445.							

A „KÖZÉPPÁRT”-ra

Előfizetési föltételek:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

egész évre . . . . . 16 forint

fél évre . . . . . 8 „

negyed évre . . . . . 4 „

Egyes szám 6 krajczár.

Hirdetmények díja:

6-hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 12, kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr. Nyilttéri petitsor 50 kr. Bélyegdij külön 30 kr.

Hirdetmények elfogadtatnak a kiadóhivatalon kívül egyedül Haasenstein és Vogler hirdetésfelvételi hivatalában Budapesten: Dorottya-utca 3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10.sz. Prága: Graben 27.

HIRDETÉSEK.

Magyarországon eddig bármily

verseny által fölül nem mulva,

csak az egyetlen, érme által kitüntetett

vászonárak és fehérneműk gyára

FOGL S.-tól Pesten,

városháztér 6-ik szám.

Rumburgi vászon férfingek (a nyak körmértéke megjelölendő) 2, 3, 4, 5, 6-8 frt.

Vászon női ingek frt 2-250, himzéssel 2, 3, 4, 5, 6-8 frt.

Vászon gatyák 1.-, 1.50, 2.-, 2.50, 3.- frt.

Angol chirting-gek, (szébb a vázonnál) fehér és színes 2.-, 2.50, 3.-, 3.50 frt. (A nyak körmértéke megjelölendő.)

Gallérok, legújabb divatnak, (a nyak körmértéke megjelölendő) tucatzja 2-3 frt, angol 4 frt.

Kézélők, legújabb divatnak, tucatzja 4-6 frt.

Női nadrágok 2.50-3 frt.

Ponygolafelbőtők vagy **női corsetok** percaiból 2-250 frt, himzéssel 3. 5. 6. 8 frt.

Női alsósoknyak 4, 5, 6, 8 frt.

1 tucatz rumburgi vászon zsebkendő 1.50-2 frt, finomabb 2.5, 4, 5, 6, 8-10 frt.

30 róf kézilövetű vászon 3.50, 8.50, 9.50, 11.-, 13.-, 15 frt. —

30 róf rumburgi vászon 16, 18, 22, 25 frt a legjobb és igen széles.

Női fűzők (a derék körmértéke megjelölendő) 2, 3, 4 frt.

Rumburgi és hollandi vásznak, 50-54 rófós, elismert jó, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 100 frt.

50 forint értékű áruk vásárlói egy asztalgarnitúrát 6 személyre ingyen kapnak.

Csak alapos, gyors és okoszerű gyógyítás biztosít utóbajok ellen.

Titkos betegségeket

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt),

továbbá

bőrbajokat, vizeletti bántalmakat, húgycső-szűkületeket, gyakori magömléseket, sőt a végképi tehetetlenséget is.

katonai és polgári főkérbázakban, mint a mag n. gyakorlatban a legújabb tapasztalatok s buvárlatos nyomán, sok ezer esetben fönyesen kipróbált egyszerű módszerrel, a nélkül, hogy a beteg hivatalos vagy öetmódjában gátoltnak, kiválóan tartós siker biztosítása mellett, bántalmatos gyorsan és alaposan gyógyít (az ujon keletkezettéket 48 óra alatt)

WEISS J.

gyak. orvos és szülész, az itteni cs. k. katonai főkérbázban volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes és tiszteletbeli tagja, a II. Lipót belga király arczképevel díszített koronás arany-éremmel jutalmazva,

rendelő-intézetében

Pest, országut 15-ik szám a „Zrinyihez” czimzett kávéház felett I. ső emelet, bemenet a leposón.

Naponkint reggel 7 óráig, délután 1-4-ig.

Városzoba minden egyes beteg részére elkülönítve díjjal ellátott levelekre azonnal válaszoltatik.